



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 415/2014-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť J. P., zastúpeného advokátom JUDr. Gabrielom Blehom, Advokátska kancelária, Ladislava Dérera 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 84/2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 84/2010 p o r u š i l základné právo J. P., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. J. P. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť J. P. trovy konania v sume 426,12 € (slovom štyristodvadsaťšesť eur a dvanásť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Gabriela Blehu, Advokátska kancelária, Ladislava Dérera 2, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 415/2014-8 z 24. júla 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 84/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo najmä, že:

„Okresná prokuratúra Bratislava I dozoruje vyšetrovanie o podozrení obvinených P. V. a B. H. zo spáchania trestného činu podvodu spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 250 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona účinného v čase skutku. Vyšetrovanie sa vedie od roku 2008 pod sp. zn. 4 Pv 421/08. V konaní vystupujem ako poškodený, nakoľko trestným činom obvinených mi bola spôsobená značná škoda.

Listom zo dňa 26. 10. 2010 som bol informovaný, že Okresná prokuratúra Bratislava I podala voči obvineným obžalobu na Okresný súd Bratislava I, ktorý vedie túto právnu vec pod spisovou značkou 7T/84/2010. Keďže od podania obžaloby uplynuli už 3 roky a súd vo veci nekonal, podal som dňa 15. 10. 2013 súdu sťažnosť na prietahy v konaní, lebo sa domnievam, že súd v tejto veci porušuje ustanovenie článku 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súd však ani potom nevytýčil vo veci pojednávanie a neinformoval ma o vybavení mojej sťažnosti a ani o tom, že by prijal nejaké iné opatrenie na odstránenie prieťahov v konaní.

Z týchto dôvodov som súdu zaslal 18. 12. 2013 opätovnú sťažnosť na prieťahy, nakoľko stav mojej právnej i osobnej neistoty do dnešného dňa pretrváva, čo ma značne znepokojuje.

Na daný prípad sa vzťahuje článok 127 Ústavy SR, a je tu daná právomoc i pôsobnosť Ústavného súdu SR. Vychádzajúc z uvedeného ustanovenia navrhujem, aby Ústavný súd túto ústavnú sťažnosť prerokoval a prijal na ďalšie konanie a následne aby vo výrokovej časti vydaného nálezu uznal, že bolo postupom Okresného súdu Bratislava I porušené moje právo priznané článkom 48 ods. 2 Ústavy SR a článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

2.1 Vzhľadom na uvedené podstatné dôvody sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Právo J. P. priznané mu článkom 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd neodôvodnenými prieťahmi v konaní Okresného súdu Bratislava I porušené bolo.

2. Prikazuje Okresnému súdu Bratislava I, aby vo veci 7T/84/2010 konal.

3. Priznáva J. P. primerané finančné zadosťučinenie, ako morálnu ujmu za dlhodobý stav právnej neistoty vo výške 3 000,- €, ktoré vyplatí sťažovateľovi Okresný súd Bratislava I v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu SR.

4. Priznáva právnemu zástupcovi sťažovateľa advokátovi JUDr. Gabrielovi Blehovi, členovi Slovenskej advokátskej komory(...) trovy právneho zastúpenia(...) Spolu za dva úkony právnej pomoci bez DPH 284,08 €(…)“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedom, listom sp. zn. Spr. 3511/2014 z 3. septembra 2014 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 9. októbra 2014.

3.1 Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Obžaloba v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 7T 84/2010 bola súdu doručená dňa 29. 10. 2010 a bola pridelená zákonnému sudcovi Mgr. Pavlovi Dekánkovi.

Sťažovateľ je v tejto veci v procesnom postavení poškodeného.

Zo spisu vyplýva, že k prvým úkonom súdu v danej veci došlo dňa 16. 4. 2013, kedy súd požiadal o pripojenie rozhodnutí Okresného súdu Senica a Okresného súdu Bratislava II.

Následne súd urgoval zaslanie rozhodnutia Okresného súdu Bratislava II dňa 19. 8. 2013, 16. 10. 2013, 12. 12. 2013 a 23. 1. 2014.

Z dôvodu vzdania sa funkcie sudcu Mgr. Pavlom Dekánkom bola trestná vec vedená pod sp. zn. 7T 84/2010 na základe rozvrhu práce dňa 21. 5. 2014 pridelená JUDr. Jánovi Jamrichovi.

Okresný súd Bratislava I v danej veci vydal dňa 3. 6. 2014 trestný rozkaz, ktorý však nenadobudol právoplatnosť z dôvodu odporu podaného poškodeným J. P. a obvineným B. H. Obv. P. W. sa doposiaľ nepodarilo trestný rozkaz účinne doručiť.

Vzhľadom na vyššie uvedené chronológiu úkonov súdu je sťažnosť J. P. na porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov dôvodná a to za obdobie do pridelenia veci novému zákonnému sudcovi, ktorý tieto nedostatky konania odstránil.

Mieru zásahu do základných práv a slobôd sťažovateľa, vrátane požiadavky na primerané finančné zadosťučinenie ponechávam na úvahu Ústavného súdu. V tejto súvislosti si dovoľím iba poukázať na skutočnosť, že sťažovateľ doposiaľ nevyužil iné zákonné prostriedky na odstránenie prietahov, ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch, prípadne sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Tr. poriadku a v konaní už došlo k náprave pred prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

Vo veci sťažovateľa J. P. súhlasím s upustením od ústneho pojednávania(...)“

3.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom podaní k vyjadreniu okresného súdu uviedol najmä, že:

„K vyjadreniu Okresného súdu Bratislava I uvádzame, že aj keď v sťažnosťou napadnutej veci na OS Bratislava I 7T 84/2010 nastal istý pokrok potom, čo vec bola

s odstupom času pridelená sudcovi JUDr. Jánovi Jamrichovi, treba konštatovať, že stav právnej neistoty u sťažovateľa a poškodeného J. P. stále trvá, lebo daná trestná vec nebola doteraz právoplatne rozhodnutá.

Uplatnené argumenty OS Bratislava I síce nepriaznivý dopad v prieťahoch síce čiastočne ospravedlňujú, ale ťažisko problému zostáva nezmenené. Najmä odvolávanie sa súdu na možnosť postupu sťažovateľa podľa ustanovenia § 55 ods. 3 zákona 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších zmien, je svojím spôsobom alibistické. Je zrejmé, že ani týmto postupom by sa sledovaný účel v konaní urýchlene nedosiahol.

Sťažovateľ netrvá na tom, aby sa pred Ústavným súdom SR v predmetnej veci konalo ústne pojednávanie.“

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 7 T 84/2010:

Dňa 29. októbra 2010 bola na okresnom súde podaná obžaloba na obvinených P. W. a B. H. pre trestný čin podvodu spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 a § 250 ods. 1 a 3 Trestného zákona, pretože podľa tejto obžaloby spoločným konaním na škodu cudzieho majetku (na škodu sťažovateľa, pozn.) sa obohatili tým, že uviedli niekoho (sťažovateľa, pozn.) do omylu a spôsobili tak na cudzom majetku väčšiu škodu. Vec bola na okresnom súde zaevidovaná pod sp. zn. 7 T 84/2010 a bola pridelená na rozhodnutie Mgr. Pavlovi Dekánkovi.

Dňa 12. apríla 2013 bol v spise zaznamenaný úradný záznam, podľa ktorého „*bol spis nájdený pod stolom u asistentky v odd. 7T, i napriek tomu, že v spise sa nachádzala úprava od sudcu*“.

Dňa 16. apríla 2013 súd požiadal Okresný súd Senica o zaslanie trestného rozkazu vedeného pod sp. zn. 3 T 91/2006 a Okresný súd Bratislava II o zaslanie „*rozsudku v spojení s uznesením Krajského súdu Bratislava sp. zn. 2To 37/2010*“.

Dňa 24. mája 2013 bol okresnému súdu doručený trestný rozkaz z Okresného súdu Senica sp. zn. 3 T 91/2006.

Dňa 19. augusta 2013, 16. októbra 2013, 12. decembra 2013 a 23. januára 2014 súd urgoval Okresný súd Bratislava II na zaslanie „*rozsudku v spojení s uznesením Krajského súdu Bratislava sp. zn. 2To 37/2010*“.

Dňa 4. decembra 2013 a 11. marca 2014 Okresná prokuratúra Bratislava I požiadala okresný súd „*o oznámenie, čo bráni vytýčeniu termínu hlavného pojednávania, resp. vydaniu trestného rozkazu*“.

Dňa 21. mája 2014 bola trestná vec vedená pod sp. zn. 7 T 84/2010 pridelená na rozhodnutie JUDr. Jánovi Jamrichovi, pretože sudca Mgr. Pavol Dekánek sa vzdal funkcie sudcu.

Dňa 3. júna 2014 samosudca vydal vo veci trestný rozkaz č. k. 7 T 84/2010-174.

Dňa 17. júna 2014 sťažovateľ (poškodený, pozn.) podal proti trestnému rozkazu okresného súdu č. k. 7 T 84/2010-174 odpor.

Dňa 25. júna 2014 proti trestnému rozkazu okresného súdu č. k. 7 T 84/2010-174 podal odpor aj okresný prokurátor.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 84/2010 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľa – v procesnom postavení poškodeného – na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03). Nemožno pochybovať o tom, že aj povaha predmetného trestného činu si vyžadovala osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd mal povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania vrátane poškodenej strany (napr. II. ÚS 323/2013).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon ani podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na skutkovú alebo právnu zložitost' predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov nečinný od 29. októbra 2010 do 12. apríla 2013. Okresný súd teda dva a pol roka vo veci nevykonával žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa aj sťažovateľ ako poškodený počas napadnutého súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Ústava pritom v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prieťahov.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 3. júna 2014 bol v danej veci vydaný trestný rozkaz okresného súdu č. k. 7 T 84/2010-174, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 € najmä preto, že *„stav mojej právnej i osobnej neistoty do dnešného dňa pretrváva, čo ma značne znepokojuje“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 15. januára 2014, spísanie sťažnosti z 29. januára 2014 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 9. októbra 2014). Za tri úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume trikrát po 134 € a režijný paušál trikrát po 8,04 €, preto trovy právneho zastúpenia pre sťažovateľa predstavujú celkove sumu 426,12 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2014